

پوست

پوست وسیع ترین عضو بدن است که حدود ۱۵-۲۰ درصد وزن بدن را به خود اختصاص داده است. پوست از دو لایه اصلی تشکیل شده است: اپیدرم (بشره) و درم (جلد).

اپیدرم (بشره): خارجی ترین لایه پوست است.

درم (جلد): دومین لایه پوست که زیر لایه اپیدرم قرار دارد. این لایه بزرگترین قسمت پوست را تشکیل می دهد

چهار نقش اساسی پوست در بدن:

حفاظت در برابر عوامل خارجی و عوامل میکروبی. تعادل آب و الکترولیتها. تنظیم درجه حرارت. نقش حسی (درد، لمس، فشار و ...).

آسیب پوستی: تخریب و صدمات پوستی باعث افزایش اتلاف مایعات، عفونت، کاهش درجه حرارت و تغییر در عملکرد ظاهری و تصویر ذهنی از خود می گردد. یکی از شایعترین صدمات پوستی، سوختگی می باشد.

سوختگی: نوعی جراحت پوست یا غشاهای مخاطی (پوشش دهان، معده، ملتحمه و مجاری هوایی) است که در اثر گرمای زیاد، سرمای زیاد، مواد شیمیایی و جریان الکتریکی ایجاد می شود.

انواع سوختگی

شیمیایی: تماس پوست با مواد شیمیایی.

تماسی: تماس مستقیم پوست با جسم داغ.

الکتریکی: تماس مستقیم پوست با جریان الکتریکی.

تشنشعی: در معرض انرژی حاصل از انفجار قرار گرفتن.

استنشاقی: در اثر استنشاق دود در یک فضای بسته.

تابشی: تماس مستقیم با شعله آتش.

انواع سوختگی بر اساس عمق زخم:

سوختگی درجه ۱: آسیب به لایه خارجی پوست (اپیدرم). در این نوع سوختگی پوست به رنگ قرمز درآمده ولی تاولی وجود ندارد. درد متوسط ایجاد می کند.

سوختگی درجه ۲:

سوختگی درجه ۲ سطحی: رنگ قرمز یا صورتی رنگ پریده دارد. تاول ایجاد می شود. طی ۲۱ روز بهبود می یابد. معمولا اسکار به جا نمی گذارد. درد بسیار شدید دارد.

سوختگی درجه ۲ عمقی: رنگ این سوختگی قرمز تا سفید است. معمولا درد شدیدی ندارد. ممکن است تاول ایجاد کند. اسکار بر جای می گذارد.

سوختگی درجه ۳: رنگ زخم به صورت سفید، زرد، قهوه ای، خاکستری یا قرمز تیره است. تاول ندارد. اسکار به جای می گذارد و نیاز به پیوند پوست دارد.

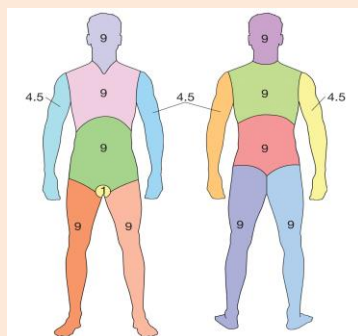
سوختگی درجه ۴: سوختگی کامل پوست و بافتهای

عمقی پوست حتی عضلات و استخوانها. درد و تاول ندارد.

محاسبات درصد سوختگی

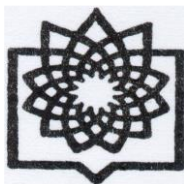
سر و صورت و گردن: ۹٪ / سینه و شکم: ۱۸٪ / پشت و کمر: ۱۸٪ / هر یک از اندامهای تحتانی: ۱۸٪ / هر یک از اندامهای فوقانی: ۹٪ / ناحیه تناسلی: ۱٪
* در اطفال سر و گردن ۱۸٪ و هر یک از اندامها ۱۳,۵٪ محاسبه می شود.*

اقدامات حمایتی اولیه که در محل سوختگی باید

صورت بپذیرد:

- ✓ توقف روند سوختگی: بیمار را از منبع آسیب دور کنید.
- ✓ خنک کردن محل سوختگی: محل سوختگی را با جریان آب خنک به مدت حداقل ۲۰ دقیقه خنک کنید. این کار باید در ۳ ساعت اول سوختگی انجام شود.

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مرکز پزشکی آموزشی درمانی ۱۵ خرداد

مراقبت اولیه

در

سوختگی ها

واحد آموزش دفتر پرستاری

تغذیه در سوختگی

در زمان بروز سوختگی به علت شوک شدید و ناگهانی وارد شده عدم تعادل مایعات و الکترولیتها بوجود می آید. به همین دلیل نیازهای تغذیه ای در هفته های اول بعد از سوختگی افزایش می یابد.

اولین گام بعد از مراجعه به بیمارستان استفاده از تزریق وریدی برای جبران مایعات و الکترولیت های بدن می باشد.

بعد از مرحله حاد برای پیشگیری از ایجاد سوء تغذیه در صورت تحمل بیمار تغذیه از راه دهان شروع می شود.

رژیم غذایی سرشار از پروتئین (گوشت، لبنیات، تخم مرغ و حبوبات)، میوه و سبزیجات تازه و ضد عفونی شده توصیه می شود.

از آنجائیکه بیماران سوختگی دچار بی اشتها می شوند مواد غذایی مورد نیاز در تعداد وعده های بیشتر و مقدار کم در هر وعده پیشنهاد می شود.

- ✓ خارج کردن لباسهای تنگ و زیور آلات.
- ✓ درخواست کمک.

اقدامات لازم حین انتقال بیمار به بیمارستان:

بررسی راه هوایی / پوشاندن محل سوختگی با پوشش تمیز/ گرم و خشک نگه داشتن بیمار/ بالا نگه داشتن اندام سوخته از سطح بدن.

اقدامات اساسی در سوختگی الکتریکی:

- قطع جریان برق و جدا نمودن بیمار از منبع الکتریکی.
- بررسی بیمار از نظر ایست قلبی و انجام عملیات احیاء قلبی پایه و انتقال هر چه سریعتر بیمار به مرکز درمانی.

اقدامات اساسی در سوختگی شیمیایی:

۱. شستشوی فوری محل سوختگی با آب فراوان و خارج نمودن کلیه البسه بیمار.
۲. در صورتیکه ماده شیمیایی به صورت پودر می باشد ابتدا بدن بیمار را از پودر پاک کنید سپس با آب فراوان شستشو دهید.
۳. انتقال هر چه سریعتر بیمار به مرکز درمانی.